ISSN 2520-2057

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ «ІНТЕРНАУКА»

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL «INTERNAUKA»

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ «ИНТЕРНАУКА»

№ 21 (61) / 2018
2 том

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ «ІНТЕРНАУКА»

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL «INTERNAUKA»

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ «ИНТЕРНАУКА»

Свідоцтво
про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
КВ № 22444-12344ПР

Збірник наукових праць

№ 21 (61)

2 том

Київ 2018

ББК 1
УДК 001
М-43

Повний бібліографічний опис всіх статей Міжнародного наукового журналу «Інтернаука» представлено в: **НЭБ elibrary.ru; Polish Scholarly Bibliography; ResearchBib; Turkish Education İndex; Наукова періодика України.**

Журнал зареєстровано в міжнародних каталогах наукових видань та наукометричних базах даних: Ulrichsweb Global Serials Directory; Google Scholar; НЕБ elibrary.ru; Open Academic Journals Index; Research-Bib; Scientific Indexing Services; Turkish Education İndex; Polish Scholarly Bibliography; Electronic Journals Library; Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg Carl von Ossietzky; InfoBase Index; International Institute of Organized Research; CiteFactor; Open J-Gate; Cosmos Impact Factor; Scholar Steer; Eurasian Scientific Journal Index; Academic keys; Російський імпакт-фактор; Наукова періодика України; JOURNAL FACTOR; Bielefeld Academic Search Engine (BASE); The Journals Impact Factor (JIF); CrossRef.

В журналі опубліковані наукові статті з актуальних проблем сучасної науки.

Матеріали публікуються мовою оригіналу в авторській редакції.

Редакція не завжди поділяє думки і погляди автора. Відповідальність за достовірність фактів, імен, географічних назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

У відповідності із Законом України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей і матеріалів цієї збірки, посилання на авторів та видання є обов'язковими.

© Автори статей, 2018
© Міжнародний науковий журнал «Інтернаука», 2018

Редакція:

Головний редактор: **Коваленко Дмитро Іванович** — кандидат економічних наук, доцент (Київ, Україна)

Випускаючий редактор: **Золковер Андрій Олександрович** — кандидат економічних наук, доцент (Київ, Україна)

Секретар: **Колодіч Юлія Ігорівна**

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії: **Камінська Тетяна Григорівна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)

Заступник голови редакційної колегії: **Курило Володимир Іванович** — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України (Київ, Україна)

Заступник голови редакційної колегії: **Тарасенко Ірина Олексіївна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)

Розділ «Економічні науки»:

Член редакційної колегії: **Алієв Шафа Тифліс огли** — доктор економічних наук, професор, член Ради — науковий секретар Експертної ради з економічних наук Вищої Атестаційної Комісії при Президентові Азербайджанської Республіки (Сумгаїт, Азербайджанська Республіка)

Член редакційної колегії: **Баланюк Іван Федорович** — доктор економічних наук, професор (Івано-Франківськ, Україна)

Член редакційної колегії: **Бардаш Сергій Володимирович** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)

Член редакційної колегії: **Бондар Микола Іванович** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)

Член редакційної колегії: **Вдовенко Наталія Михайлівна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)

Член редакційної колегії: **Гоблик Володимир Васильович** — доктор економічних наук, кандидат філософських наук, професор, Заслужений економіст України (Мукачеве, Україна)

Член редакційної колегії: **Гринько Алла Павлівна** — доктор економічних наук, професор (Харків, Україна)

Член редакційної колегії: **Гуцаленко Любов Василівна** — доктор економічних наук, професор (Вінниця, Україна)

Член редакційної колегії: **Дерій Василь Антонович** — доктор економічних наук, професор (Тернопіль, Україна)

Член редакційної колегії: **Денисекно Микола Павлович** — доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної академії інвестицій і економіки будівництва, академік Академії будівництва України та Української технологічної академії (Київ, Україна)

Член редакційної колегії: **Дмитренко Ірина Миколаївна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)

Член редакційної колегії: **Драган Олена Іванівна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)

Член редакційної колегії: **Еміне Лейла Кият** — доктор економічних наук, доцент (Туреччина)

Член редакційної колегії: **Єфіменко Надія Анатоліївна** — доктор економічних наук, професор (Черкаси, Україна)

Член редакційної колегії: **Заруцька Олена Павлівна** — доктор економічних наук, професор (Дніпро, Україна)

Член редакційної колегії: **Захарін Сергій Володимирович** — доктор економічних наук, старший науковий співробітник, професор (Київ, Україна)

Член редакційної колегії: **Зеліско Інна Михайлівна** — доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України (Київ, Україна)

Член редакційної колегії: **Зось-Кіор Микола Валерійович** — доктор економічних наук, професор (Полтава, Україна)

Член редакційної колегії: **Ільчук Павло Григорович** — доктор економічних наук, доцент (Львів, Україна)

Член редакційної колегії: **Клочан В'ячеслав Васильович** — доктор економічних наук, професор (Миколаїв, Україна)

Член редакційної колегії: **Копилюк Оксана Іванівна** — доктор економічних наук, професор (Львів, Україна)

Член редакційної колегії: **Кравченко Ольга Олексіївна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)

Член редакційної колегії: **Курило Людмила Ізидорівна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)

Член редакційної колегії: **Кухленко Олег Васильович** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Лойко Валерія Вікторівна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Лоханова Наталя Олексіївна** — доктор економічних наук, професор (Львів, Україна)
Член редакційної колегії: **Малік Микола Йосипович** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Мігус Ірина Петрівна** — доктор економічних наук, професор (Черкаси, Україна)
Член редакційної колегії: **Мухсінова Лейла Хасанівна** — доктор економічних наук, доцент (Оренбург, Російська Федерація)
Член редакційної колегії: **Ніценко Віталій Сергійович** — доктор економічних наук, доцент (Одеса, Україна)
Член редакційної колегії: **Олійник Олександр Васильович** — доктор економічних наук, професор (Харків, Україна)
Член редакційної колегії: **Осмятченко Володимир Олександрович** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Охріменко Ігор Віталійович** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Паска Ігор Миколайович** — доктор економічних наук, професор (Біла Церква, Україна)
Член редакційної колегії: **Разумова Катерина Миколаївна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Рамський Андрій Юрійович** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Селіверстова Людмила Сергіївна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Скрипник Маргарита Іванівна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Смолін Ігор Валентинович** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Сунцова Олеся Олександрівна** — доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Танклевська Наталія Станіславівна** — доктор економічних наук, професор (Херсон, Україна)
Член редакційної колегії: **Токар Володимир Володимирович** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Тульчинська Світлана Олександрівна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Хахонова Наталія Миколаївна** — доктор економічних наук, професор (Ростов-на-Дону, Російська Федерація)
Член редакційної колегії: **Чижевська Людмила Віталіївна** — доктор економічних наук, професор (Житомир, Україна)
Член редакційної колегії: **Чубукова Ольга Юріївна** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Шевчук Ярослав Васильович** — доктор економічних наук, старший науковий співробітник, доцент (Нововолинськ, Волинська обл., Україна)
Член редакційної колегії: **Шинкарук Лідія Василівна** — доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Шпак Валентин Аркадійович** — доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Белялов Талят Енверович** — кандидат економічних наук, доцент (Київ, Україна)
Член редакційної колегії: **Скриньковський Руслан Миколайович** — кандидат економічних наук, член-кореспондент Української академії наук (Львів, Україна)
Член редакційної колегії: **Peter Bielik** — Dr. hab. (Словацька Республіка)
Член редакційної колегії: **Eva Fichtnerová** — University of South Bohemia in České Budějovice (Чеська Республіка)
Член редакційної колегії: **József Káposzta** — Dr. hab. (Угорщина)
Член редакційної колегії: **Henrietta Nagy** — Dr. hab. (Угорщина)
Член редакційної колегії: **Venelin Terziev** — Professor Dipl.Eng., PhD, доктор наук з національної безпеки, доктор економічних наук, член-кореспондент Російської академії природної історії (Русе, Болгарія)
Член редакційної колегії: **Anna Tőrő-Dunay** — Dr. hab. (Угорщина)
Член редакційної колегії: **Miroslaw Wasilewski** — Dr. hab., Associate professor WULS-SGGW (Польща)
Член редакційної колегії: **Natalia Wasilewska** — Doctor of Economic Sciences, professor UJK (Польща)

№ 21 (61) 2 т. 2018 грудень
МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ «ІНТЕРНАУКА»
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL «INTERNAUKA»
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ «ИНТЕРНАУКА»

ЗМІСТ
CONTENTS
СОДЕРЖАНИЕ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Gejua Merab Jacobobich, Tsimintia Kakhaber Venediktovich
SMALL BUSINESS DEVELOPMENT TRENDS IN GEORGIA 7

Безвугляк Роман Юрійович, Войтко Сергій Васильович, Voitko Serhii
ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН 10

Гейко Антон В'ячеславович, Капустян Володимир Омелянович
МОДЕЛЮВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ 16

Гласов Павло Володимирович
АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ В КЛАСТЕРАХ 21

Глухова Валентина Іванівна, Деревянко Олена Дмитрівна
УПРАВЛІННЯ ВХІДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ 25

Єсіна Валерія Олександрівна, Славута Олена Іванівна, Попенко Олеся Вячеславівна
СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 29

Заєць Світлана Володимирівна, Могилевець Віктор Андрійович
СТАТИСТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ 33

Клочко Анна Андреевна
ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ 40

Кравченко Алла Володимирівна, Бенца Іван Іванович
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ 44

Куцобін Владислав Вадимович
МОДЕЛЮВАННЯ РОБОТИ ЦЕНТРУ ОБСЛУГОВУВАННЯ ВИКЛИКІВ 49

Макарусь Василь Леонідович
ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ БУЛЬБАШОК НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ 53

Медзатий Максим Сергійович
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОГНОЗУ І ПЛАНУВАННЯ ПРОДАЖІВ КОНСЕРВАЦІЇ ТА ПИВА НА РИНКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ 58

Погасій Сергій Олександрович, Золотухіна Поліна Олегівна
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ ОСІБ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ 64

Польова Олена Леонідівна, Василевська Алла Василівна
МІСЦЕВІ ПОДАТКИ У ВДОСКОНАЛЕННІ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ ... 70

Радіонова Наталія Йосипівна, Козачук Альона Андріївна
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА ОСНОВІ ДІЮЧОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ 75

Семененко Тетяна Олексіївна, Глубока Наталія Андріївна, Кириченко Дар'я Олексіївна
МВФ ТА ГРУПА СВІТОВОГО БАНКУ: НЕЗАЛЕЖНІ КРЕДИТНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЧИ ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИКИ США? 79

Сипало Микола Борисович
УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ 85

Сніжко Лариса Леонідівна, Олійник Анастасія Сергіївна
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ NISSAN LIFE В УКРАЇНІ 88

Соболєва-Терещенко Олена Анатоліївна, Гапотій Анастасія Олександрівна
МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ 93

Стешенко Олена Домірівна, Бєлашова Віолета Олегівна
ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКІВ ТА СТРАХУВАННЯ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ 100

Школьник Інна Олександрівна, Ткаченко Аліна Юріївна
АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ АРХІТЕКТУРИ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ 107

УДК 331.5(477)

Заєць Світлана Володимирівна
кандидат економічних наук,
доцент кафедри статистики та демографії
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Заяц Светлана Владимировна
кандидат экономических наук,
доцент кафедры статистики и демографии
Киевского национального университета имени Тараса Шевченко
Zayec Svetlana
PhD in Economics,
Associate Professor of the Department of Statistics and Demographics
Taras Shevchenko National University in Kyiv

Могилевець Віктор Андрійович
студент
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Могилевец Виктор Андреевич
студент
Киевского национального университета имени Тараса Шевченко
Mogilevets Viktor
Student of the
Taras Shevchenko National University in Kyiv

СТАТИСТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ
СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЫНКА ТРУДА В УКРАИНЕ
STATISTICAL ANALYSIS OF THE LABOR MARKET IN UKRAINE

Анотація. *У статті за матеріалами державної статистичної звітності України проведено дослідження ринку праці України за останні роки.*
Ключові слова: *ринок праці, активне населення, безробіття, зайнятість, оплата праці, міграція робочої сили.*

Аннотация. *В статье по материалам государственной статистической отчетности Украины проведено исследование рынка труда Украины за последние годы.*
Ключевые слова: *рынок труда, активное население, безработица, занятость, оплата труда, миграция рабочей силы.*

Summary. *The article on the materials of the state statistical reporting of Ukraine conducted research of the Ukrainian labor market in recent years.*
Key words: *labor market, active population, unemployment, employment, labor remuneration, migration of labor force.*

Ринок праці являється в наш час основною частиною економічної системи країни, саме тому відтворює переважну більшість соціально-економічних процесів та політичних процесів, які мають місце у нашій країні. Нинішній стан ринку праці створюється в основному під впливом економічної та політичної ситуації в нашій країні, в історії якої можна простежити довгий спад виробничих процесів, нестабільністю економіки фінансового характеру та недостатній рівень проведення реформ господарській сфері. Необхідно відмітити, що в даній ситуації потрібно провести якісну переоцінку існуючої проблеми створення та розвитку ринку праці, а також відповідні особливості його регулювання в державній сфері. Дані проблемні питання обумовлюють потребу встановлення відповідних умов та чинників, що окреслюють роль держави стосовно розробки спеціальних

механізмів керування ринком праці, її допомоги у працевлаштуванні незайнятих та соціального захисту осіб які не мають роботи. Проблеми розвитку ринку праці України, аспекти зайнятості населення, діяльність державної служби зайнятості є об'єктом наукових досліджень вітчизняних вчених, зокрема С. Бандура, Д. Богині, І. Бондар, О. Грішнової, Ю. Маршавіна, В. Петюха, А. Колота, А. Казановського. Дослідженню ринку праці присвячені роботи відомих вчених, таких як: А. Маршалла, Дж. М. Кейнса, П. Самуельсона, У. Мітчела, А. Торнелла. Однак, питання до розвитку ринку праці в Україні залишається невирішеним та потребує додаткового дослідження. Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На сьогодні зростає потреба в дослідженні ринку праці, оскільки попит і пропозиція робочої сили не є врівноважені в Україні.

Метою написання статті є виявлення основних тенденцій на ринку праці, аналіз рівня економічної активності та дослідження безробіття.

Сучасний стан ринку праці та процеси у сфері зайнятості населення належать до соціально-економічних параметрів, що визначальним чином впливають на суспільний розвиток і конкурентоспроможність національної економіки. З однієї сторони, ринок праці — елемент економічної системи, від якого залежить вектор і темпи макроекономічної динаміки, а з іншої — він опосередковує вплив макроекономічної політики та макроекономічного розвитку на добробут населення та стан багатьох соціальних процесів [2, с. 121].

Основними категоріями, що характеризують ефективність функціонування ринку праці є наступні категорії представлені на рис. 1.

Фахівці Державної служби України, МОП до економічно-активного населення відносять населення обох статей віком від 15 до 70 років включно, яке впродовж певного періоду часу забезпечує пропозицію робочої сили на ринку праці. Тобто, в структуру економічно-активного населення включено дві категорії — «зайнятих» та «безробітних» осіб. З метою визначення стану сучасного ринку праці України проаналізуємо статистичні дані Державної служби статистики України.

Одним з найважливіших показників, які характеризують стан ринку праці України є зайнятість населення. Наведемо дані про зайнятість населення України у табл. 1.

Наведені дані свідчать, що характерною особливістю національного ринку праці за період з 2010 по 2017 роки є значне падіння чисельності економічно активного населення у віці 15–70 років відповідно з 20 894,1 тис. осіб до 17 854,4 тис. осіб. Особливо глибоке падіння рівня економічної активності спостерігалося у 2014 в порівняні з 2013 роком — з 64,9% до 62,4%. Якщо розглядати зайняте населення серед населення працездатного віку, то тут спостерігається наступна ситуація: протягом досліджуваного періоду найвищий показник зайнятості — 17 889,4 тис. осіб у 2013 році, далі в динаміці по роках найнижчий стан показника у 2015 році — 15 442,0 тис. осіб. і спостерігається скорочення кількості зайнятого населення. Починаючи з 2014 по 2017 рік складна політична та економічна ситуація в Україні спричинила значний спад кількості зайнятого населення, більш ніж на 1 692,2 тис. осіб. У відсотковому відношенні на кінець 2017 року зайняте населення працездатного віку становить 64,5%, що практично демонструє найнижчий рівень зайнятості за останні 7 років.

Оскільки зайнятість населення в Україні постійно знижується, варто прослідкувати тенденцію щодо сфер зайнятості трудових ресурсів. Зайнятість населення в окремих галузях економіки визначається у відсотках від економічно активного населення, яке представлено часткою працездатного населення, безпосередньо зайнятого в суспільному виробництві. У таблиці 2 наведена чисельність зайнятого населення в Україні за видами економічної діяльності у 2012–2017 роках. Аналіз даних наглядно підтверджує негативну тенденцію падіння показників зайнятого населення за видами економічної діяльності.

Слід зазначити, що у 2013 році спостерігалося підвищення зайнятості по всіх галузях з подальшим стрімким спадом у 2014 році. При цьому, найбільша кількість зайнятого населення спостерігається у сфері оптової та роздрібної торгівлі, сільському господарстві та промисловості, хоча в кожній з них спостерігається спад за останній рік. Найнижчі показники зайнятості у сфері мистецтва, спорту, відпочинку та інформації та у сфері фінансової діяльності.

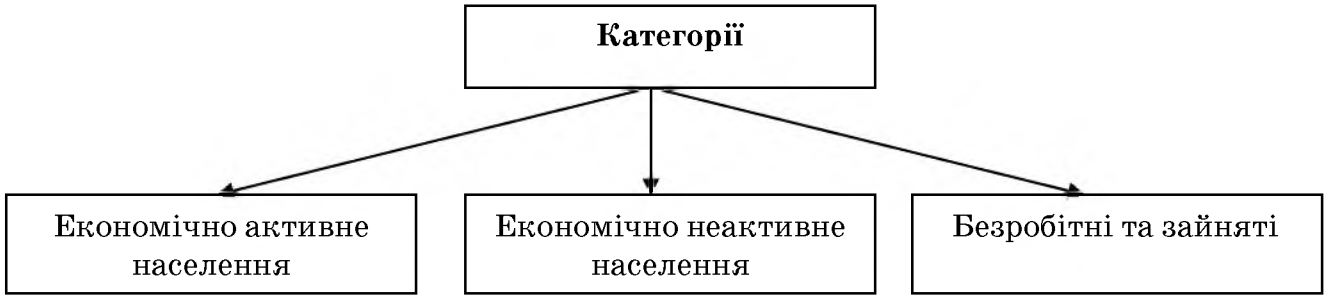

Рис. 1. Категорії, що характеризують ефективність функціонування ринку праці

Таблиця 1

Показники економічно активного населення України

Роки	Економічно активне населення				У тому числі, зайняте населення			
	у віці 15–70 років		працездатного віку		у віці 15–70 років		працездатного віку	
	в середньому, тис. осіб	у % до населення відповідної вікової групи	в середньому, тис. осіб	у % до населення відповідної вікової групи	в середньому, тис. осіб	у % до населення відповідної вікової групи	в середньому, тис. осіб	у % до населення відповідної вікової групи
2010	20894,1	63,6	19164,0	71,9	19180,2	58,4	17451,5	65,5
2011	20893,0	64,2	19181,7	72,6	19231,1	59,1	17520,8	66,3
2012	20851,2	64,5	19317,8	72,9	19261,4	59,6	17728,6	69,9
2013	20824,6	64,9	19399.7	72,9	19314,2	60,2	17889,4	67,3
2014	19920,9	62,4	19035,2	71,4	18073,3	56,6	17188,1	64,5
2015	18097,9	62,4	17396,0	71,5	16443,2	56,7	15442,0	64,7
2016	17955,1	62,2	17303,6	71,1	16276,9	56,3	15626,1	64,2
2017	17854,4	62,0	17193,2	71,5	16156,4	56,1	15495,9	64,5

Джерело: розроблено автором за даними [1]

Таблиця 2

Зайняте населення за видами економічної діяльності у 2012–2017 рр.

Показник (тис. осіб)	Роки					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Усього зайнято	19261,4	19314,2	18073,3	16443,2	16276,9	16156,4
Сільське, лісове та рибне господарство	3308,5	3389,0	3091,4	2870,6	2866,5	2860,7
Промисловість	3236,7	3170,0	2898,2	2573,9	2494,8	2440,6
Будівництво	836,4	841,1	746,4	642,1	644,5	644,3
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	4160,2	4269,5	3965,7	3510,7	3516,2	3525,8
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1150,9	1163,	61113,4	998,0	997,2	991,6
Тимчасове розміщування й організація харчування	326,7	328,9	309,1	277,3	276,7	276,3
Інформація та телекомунікації	297,9	299,9	284,8	272,9	275,2	274,1
Фінансова та страхова діяльність	315,8	306,2	286,8	243,6	225,6	215,9
Операції з нерухомим майном	322,2	314,3	286,1	268,3	255,5	252,3
Професійна, наукова та технічна діяльність	504,1	493,6	456,0	422,9	428,1	415,8
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	343,9	343,3	334,3	298,6	304,3	297,9
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1003,6	692,3	959,5	974,5	973,1	979,7
Освіта	1633,2	1611,2	1587,7	1496,5	1441,4	1423,4
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1181,4	1171,8	1150,5	1040,7	1030,4	1013,6
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	225,6	226,5	221,2	207,9	201,6	199,8
Інші види економічної діяльності	414,3	423,0	382,2	344,7	345,8	344,6

Джерело: розроблено автором за даними [1]

Важливим показником, який визначає стан ринку праці та ефективність його функціонування з позиції держави є рівень безробіття, який в Україні становить на кінець 2017 року 9,4%. Варто зазначити, що це досить висока позначка, хоча нижча в порівнянні з показниками деяких країн Європейського Союзу на кінець 2017 року (Іспанія — 16,%, Італія — 10, Хорватія — 9,5). Але слід зауважити, що за даними Євростату рівень безробіття в Євросоюзі складає на цей період 7,3%.

Статистику безробітного населення (за методологією МОП) за період з 2010 р. по 2017 р. представлено на рис. 2.

Отже, рис. 1. ілюструє, що найменша кількість безробітного населення (за методологією МОП) у віці 15–70 років була у 2013 році — 1510,4 тис. осіб, а найбільша величина чисельності безробітних — 1847,6 тис. осіб припала на 2014 рік і збільшилась на 337,6 тис. осіб. У 2017 р. чисельність безробітних знизилась в порівняні з періодом 2014 року зменшилась на 169,4 тис. осіб і становила — 1678,2 тис. осіб. Але, у 2017 року чисельність безробітних зросла в порівняні з відповідним періодом 2016 року на 19,8 тис. осіб і досягла позначки 1698 тис. осіб.

Якщо розглядати регіональний аспект, то як свідчать дані Державної служби статистики, найвищі показники безробіття зафіксовано у Донецькій (14,6%) та Луганській областях (16,9%). Вище середнього безробіття сягнуло також у Волинській, Закарпатській, Полтавській, Миколаївській, Кірово-

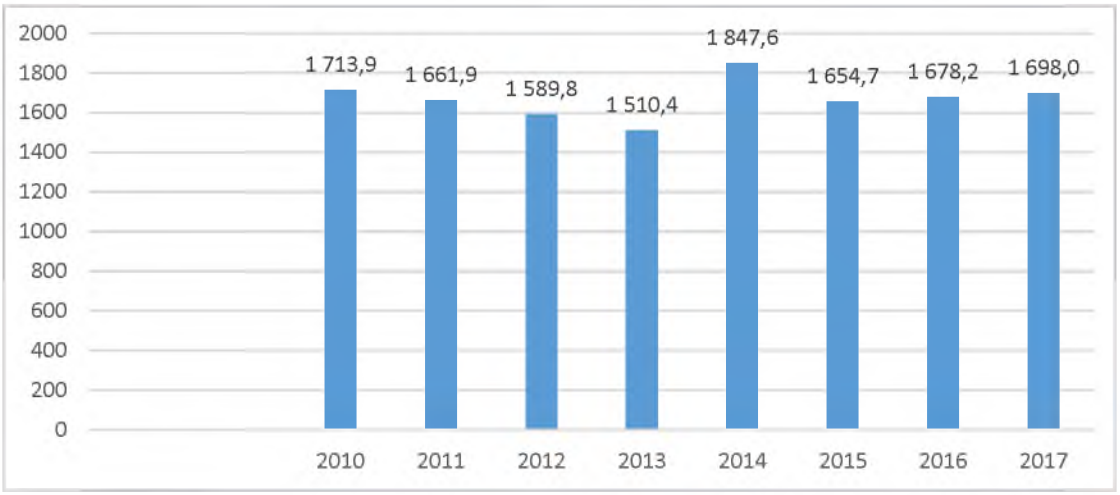

Рис. 2. Рівень безробітного населення (за методологією МОП)
Джерело: розроблено автором за даними [1]

Рис. 3. Структура безробітного населення (за методологією МОП) за причинами незайнятості за 2017 рік
Джерело: розроблено автором за даними [1]

градській, Сумській областях. У 2017 році порівняно з 2016 роком ситуація найстрімкіше покращилася в Хмельницькій області: за рік кількість безробітних знизилася на 23,9%. На другому місці — Київ, де безробіття впало на 20,5%, на третьому — Житомирська область (показник знизився на 18,6%). Негативна динаміка зафіксована в шести областях України: в Миколаївській області рівень безробіття зріс на 5,9%, в Луганській — на 2,5%, в Сумській — на 1,3%, в Кіровоградській — на 1,2%, в Полтавській — на 0,5%, в Херсонській — на 0,2%.

При аналізі безробіття населення важливо відзначити причини безробіття. Ми вважаємо, що основними причинами безробіття є:

- низький рівень заробітної плати, яку пропонують роботодавці;
- політичні та економічні події, що відбуваються в країні;
- невідповідність системи підготовки фахівців потребам ринку праці;
- нераціональна структура галузевої зайнятості, істотне перевищення пропозиції робочої сили над попитом;
- незадоволеність умовами праці;
- обмежені можливості кар'єрного зростання, відсутність перспектив і можливостей поліпшення кваліфікації [3, с. 7].

Структуру безробітного населення України за причинами незайнятості у 2017 році представлено на рис. 3.

Проаналізувавши структуру безробітного населення за даними рис. 2, можна відмітити, що у 2017 році в Україні, найбільшу питому вагу серед причин незайнятості займали звільнені за власним бажанням (34,1%) та звільнені з економічних причин (23,2%) загальної кількості безробітних. Наступними причинами незайнятості є неможливість працевлаштування після закінчення загальноосвітніх та вищих навчальних закладів та звільнені за станом здоров'я і через оформлення пенсії (2%). Найменшу питому вагу серед причин незайнятості займали демобілізовані з військової строкової служби (0,7% безробітних).

Проведений аналіз статистичних даних показників рівня зайнятості та безробіття за досліджуваний період дає підстави стверджувати, що спадна динаміка зазначених показників є погіршенням економічної та політичної ситуації в країні, ліквідацією багатьох підприємств, масового скорочення персоналу, що негативно впливає на функціонування ринку праці.

Одним з основних показників, що виділяють для характеристики ринку праці є динаміка середньомісячної заробітної плати, яка наведена в таблиці 3.

Аналізуючи дані таблиці 3, можна побачити, що показник середньомісячної заробітної плати в номінальному виразі має тенденцію за досліджуваний період до збільшення. Найменше значення було у 2010 році –2250 грн., а найбільше — у 2017 році. Найбільше зростання відбулося у 2017 році щодо попереднього року — 1921 грн., але у зв'язку з тим, що паралельно зросла й інфляція, населення не відчуло покращення рівня життя. Номінальний вимір заробітної плати не відбиває її реальному розмірі.

У досліджуваному періоді відбувалося нерівномірні щорічні зміни реальної заробітної плати.

Так у 2014 році порівняно з 2013 роком реальна заробітна плата знизилась на 6,5%, а у 2015 році порівняно з 2014 роком — на 20,2%, що пов'язано з воєнними діями в країні та нестабільною політичною і економічною ситуацією в Україні і як наслідок, зниження рівня життя населення країни в цілому та зниження купівельної спроможності громадян [5, с. 70].

Дані Державної служби статистики свідчать, що у 2017 році найвищі доходи отримують працівники в галузі авіаційного транспорту та IT-технологій — середньомісячна зарплата становить понад 33332 тис. грн., фінансової та страхової сфери — 14889 тис. грн., найнижчі — поштова та кур'єрська

Таблиця 3

Середньомісячна заробітна плата у 2010–2017 роках

Рік	Середньомісячна заробітна плата		
	номінальна		реальна
	тис. гривень	у % до прожиткового мінімуму для працездатних осіб	у % до попереднього року
2010	2250	244,0	110,2
2011	2648	263,7	108,7
2012	3041	268,2	114,4
2013	3282	269,5	108,2
2014	3480	285,7	93,5
2015	4195	304,6	79,8
2016	5183	323,9	109,0
2017	7104	403,2	119,1

Джерело: розроблено автором за даними [1]

діяльність — 4487 та працівники галузі охорони здоров'я та соціальної допомоги — 6163 тис. грн. В загальному, середній рівень зарплат у 2017 році зафіксований на рівні 7104 тис. грн.

Наявність диспропорції між попитом на робочу силу та її пропозицією є фактором, що обмежує як можливості працевлаштування безробітних, так і задоволення потреб роботодавців у працівниках [4, с. 543].

Аналіз статистичних даних попиту та пропозиції робочої сили в Україні за досліджуваний період дає підстави стверджувати про його значну невідповідність. Так, за період з 2011–2015 рр. можна спостерігати невтішну тенденцію до зростання навантаження зареєстрованих безробітних на 10 вільних робочих місць — з 84 до 189 осіб. А вже на кінець 2016 року навантаження зменшилось до 108 осіб відповідно до 2015 року і на жовтень 2017 року складає 39 осіб на 10 вільних робочих місць.

Сучасний ринок праці України характеризується професійно-кваліфікаційним дисбалансом робочої сили та неоднорідністю кон'юнктури.

Зокрема, як повідомляє ДСЗУ за видами економічної діяльності у 2017 році кожна п'ята вакансія пропонується на підприємствах та установах переробної та добувної промисловості, у торгівлі та ремонту автотранспорту (15%), у державному управлінні й обороні, соціальному страхуванні (12%), у освіті або на транспорті (9%), у охороні здоров'я або у сільському господарстві (5%).

За професійними групами найбільший попит роботодавців спостерігається на кваліфікованих робітників з інструментом (19%), на професіоналів та на робітників з обслуговування, експлуатації устаткування (16%), а також на працівників сфери торгівлі та послуг (14%). Якщо розглядати конкретні професії — це водії, швачки, слюсарі, агрономи, трактористи та робітники з обслуговування сільськогосподарського виробництва. залишається високим попит на професіоналів та фахівців з досвідом роботи — лікарів, фармацевтів, інженерів різних галузей, а також IT — фахівців [5].

Отже, можна зробити **висновок**, що вітчизняний ринок праці функціонує відповідно до циклів ділової активності в нашій країні. На сучасному етапі, коли національна економіка зростає, активізувався і попит на робочу силу. При цьому відносно вищими темпами зростає попит на кваліфікованих робітників.

Оскільки вітчизняний ринок за таку робочу силу конкурує з європейським ринком, де аналогічні посади оплачуються значно вище, то проблема нестачі кваліфікованої робочої сили та її відтік може суттєво загостритись вже в найближчі роки. Крім того, це призводить до виснаження робочої сили, особливо з огляду на старіння і скорочення кількості населення України.

Масштабні дослідження зовнішньої трудової міграції українців за міжнародною методологією та за участю міжнародних організацій тричі проводив Державний комітет статистики України: у 2005–2008 роках, у 2010–2012 роках та у 2015–2017 роках.

Останній звіт відомство опублікувало наприкінці грудня 2017 року. Його дані свідчать, що упродовж 2015–2017 років за кордоном з метою заробітку перебувало 1,3 млн. українських громадян — всього на 100 тис більше, ніж у 2010–2012 роках. Найбільш привабливими для трудових мігрантів з України є країни Європейського Союзу: Польща, Італія, Чехія, Іспанія, Угорщина, Німеччина, Португалія. Треба зазначити, що українські трудові мігранти мають найвищий відсоток освіченості (37%) серед мігрантів, які мають завершену вищу освіту.

Як відзначають аналітики, велика кількість освічених та талановитих людей (інженери, лікарі, фахівці з інформаційних технологій), які працюють за кордоном, сприяють певному рівню «витоку мізків». Але під час міграції переважно відбувається декваліфікація, коли трудовий мігрант виконує низько кваліфіковану роботу.

Українські трудові мігранти переважно зайняті в таких секторах економіки: будівництво — 46%, домашній догляд — 18%, оптова і роздрібна торгівля — 9%, сільське господарство — 11%, промисловість — 4%, діяльність готелів і ресторанів — 4%, діяльність транспорту і зв'язку — 4%, інші види економічної діяльності — 4%.

Взагалі, цілий ряд країн Європейського Союзу, особливо сусідніх, вочевидь розглядають Україну як джерело дешевої робочої сили для розвитку своєї економіки.

Ще однією очевидною проблемою для ринку праці України є відтік молоді. Так, варто відзначити стрімке збільшення міграції серед студентів. Навчальна міграція набула свого розвитку за рахунок можливості навчання з подальшим працевлаштуванням за кордоном [6]. Збереження цієї вкрай несприятливої економіко-демографічної тенденції розвитку вітчизняного ринку праці призведе до прискореного старіння економічно активного населення та подальшої необхідності підвищення пенсійного віку в Україні. Подальший розвиток цього процесу обмежуватиме розвиток вітчизняної економіки та консервуватиме її напівсировину спеціалізацію [5].

Проведений аналіз функціонування національного ринку праці за останні роки дає підстави стверджувати про його неефективність, а саме: зменшення рівня економічної активності та рівня зайнятості населення, збільшення рівня безробіття, наявність диспропорції між попитом на робочу силу та її пропозицією, зменшення навантаження зареєстрованих безробітних на одне вільне робоче місце, що пояснюється високими темпами трудової міграції, зниження реальної заробітної плати.

Визначенні проблеми потребують окреслення пріоритетних напрямки реформування ринку праці. До яких ми можемо віднести:

– покращення системи оплати праці з ціллю відродження головних функцій заробітної плати;
– збільшення попиту на робочу силу як з боку приватного так і з боку державного сектору економіки;
– поліпшення нормативного та правового регулювання;
– напрямлення підтримки з боку держави на розвитку середнього та бізнесу;
– забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в державі, що сприятиме відкриттю додаткових робочих місць;
– поліпшення механізму підтримки з боку держави ринку праці за рахунок надання субсидій на поліпшення перепідготовки та кваліфікації зайнятого населення;
– створити дієву державну економічну та соціальну політику, яка буде спрямована на залучення випускників та молоді вищих навчальних закладів;
– поліпшення податкового законодавства у напрямку розвитку підприємництва.

Отже, на нашу думку визначені завдання перебудови ринку праці не являються остаточними, а лише відображають деяку частину невирішених проблемних питань, які потребують опрацювання в майбутньому.

Література

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ11_u.htm

2. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч.-метод. посібник / Н. І. Єсінова. — Харків: ХДУХТ, 2017. — 189 с.

3. Жиглей І. В. Напрями соціальної діяльності суб'єктів господарювання та облікове забезпечення системи соціального захисту працюючих громадян / І. В. Жиглей // Вісник ЖДТУ, № 1(47). — 2017 р. — 1–8 с.

4. Черкасов А. В., Колесник І. А. Соціальна сфера України: проблеми та перспективи реформування / А. В. Черкасов, І. А. Колесник // Молодий вчений, № 1(41). — 2017. — 724–727 с.

5. Кулицький С. Проблеми розвитку ринку праці в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuviap.gov.ua/ images/ukraine/2017/ukr21

6. Всеукраїнська інформаційно-аналітична «Міграція» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://tsn.ua/ukrayina/ ukrayinu-zalishat-milyoni-talanovitih-lyudey-pislya-vidkrittya-kordoniv-ekonomist-518017.html